Dichter Shrir

Gisteren, op 12-12-'12, vierde de UNA de 86e verjaardag van Shrinivási met een eerbetoon aan deze Surinaamse schrijver-dichter. De inleiding op de dichter door Wim Rutgers is een bewerking van zijn bijdrage aan de bundel Shrinivasi 80; Jubileumbundel, onder redactie van Michiel van Kempen en Effendi N. Ketwaru.

DOOR WIM RUTGERS

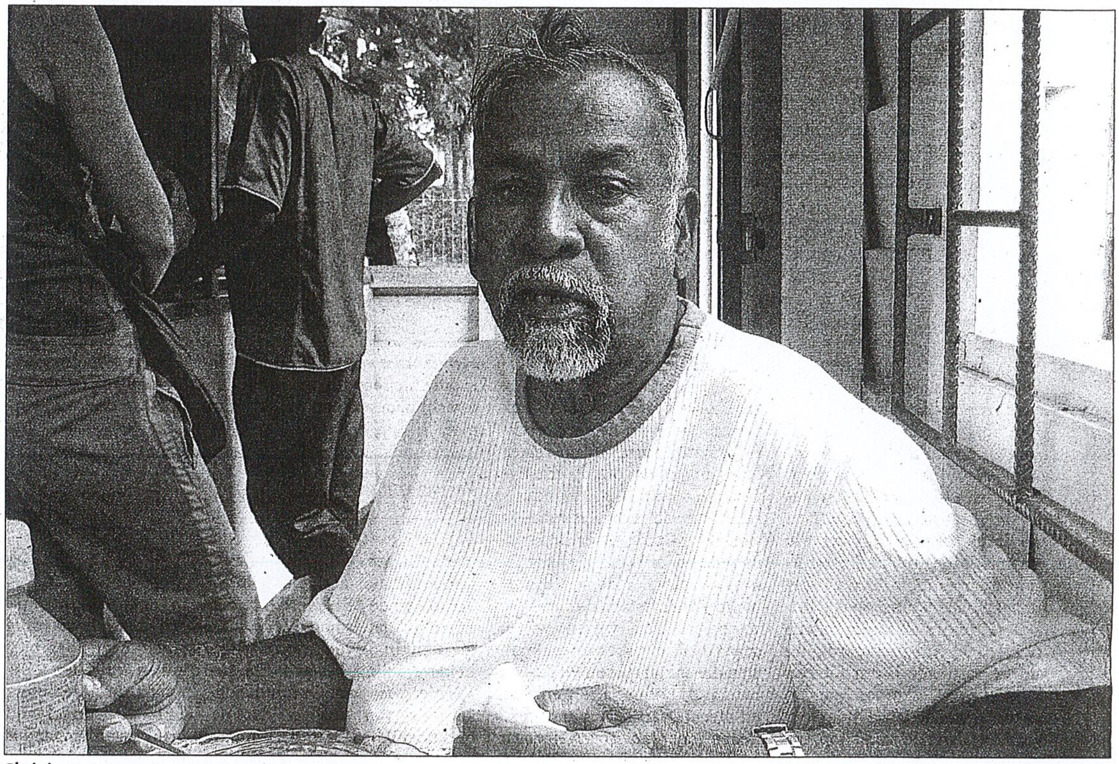
Shrini

Viel ik je eiland binnen. Woei ik tussen de stenen. Ik wist geen regen. Ik wist de zon. Eindelijk begon de hemel hierom te wenen. Het water drong mij binnen. De zon ontbond met de aarde samen mij, zodat ik wortel schoot.

Als een klimplant in doodsnood klampte ik mij tussen de spleten der rotsen. Wies, groeide, kromp ineen bijwijlen dood hangend; dagen geen dauw zelfs proevend. De zoute adem van de zee veelal lag, wanneer de wind ophield te razen, rondom mij heen. Maar eindelijk werd ik meer dan zaad. Eindelijk was ik ook meer dan wortel. Eindelijk rankte ik in tenger groen en groeide sappig een hele morgen open."

Aldus Shrinivási 'Viel ik je eiland binnen' in de bundel *Om de zon* (1972: 13-14)

Dames en heren,

Moet je een schrijver kennen en ontmoet hebben om zijn werk te waarderen of is die persoonlijke kennis juist een rem voor de objectieve beoordeling, zoals we leerden toen we in de jaren zestig in de collegebanken van de close reading zaten? Mijn persoonlijke ervaring is zowel het een als het ander. In het geval van de dichter Shrinivási kan ik volmondig zeggen dat de persoonlijke ontmoetingen en de veelal verre vriendschap die we onderhouden, mijn waardering voor zijn werk anders en groter hebben gemaakt. Hier is in mijn ervaring sprake van een dichter die leeft wat hij schrijft.

Ik had zijn werk vanaf de jaren zeventig aandachtig gelezen toen ik in Suriname verbonden was aan de lerarenopleiding en ik bleef zijn werk volgen toen ik naar Aruba verhuisde. Ik had de schrijver nooit ontmoet. Shrini woonde op Curaçao voor ik in de Antillen kwam, hij kwam naar Suriname toen ik alweer weg was. Maar zijn werk sprak me zo aan dat ik het ten behoeve van het Surinaamse voortgezet onderwijs en het Instituut voor de Opleiding van Leraren (IOL) systematisch analyseerde in de uitgave *De dichter en het woord*.

Ik las een schrijver die aanvankelijk vitalistisch kosmisch de wereld wilde hervormen maar gaandeweg met het klimmen der jaren en de politiek-maatschappelijke ontwikkelingen in zijn land steeds somberder en persoonlijker werd.

Wat me evenwel grotendeels ontging, leerde de dichter me toen hij op een van zijn bezoeken aan de eilanden, behalve Curaçao ook Aruba aandeed en we het eiland dat Shrini van vele jaren geleden kende, samen rondtrokken.

Toen ik op mijn beurt een aantal keren in Suriname was als gastdocent van het IOL nam Shrini mijn vrouw en mij mee en liet ons het land zien met zijn ogen. Wat had ik over het hoofd gezien? Shrini leerde me

Paloeloe

nivási 86 jaar

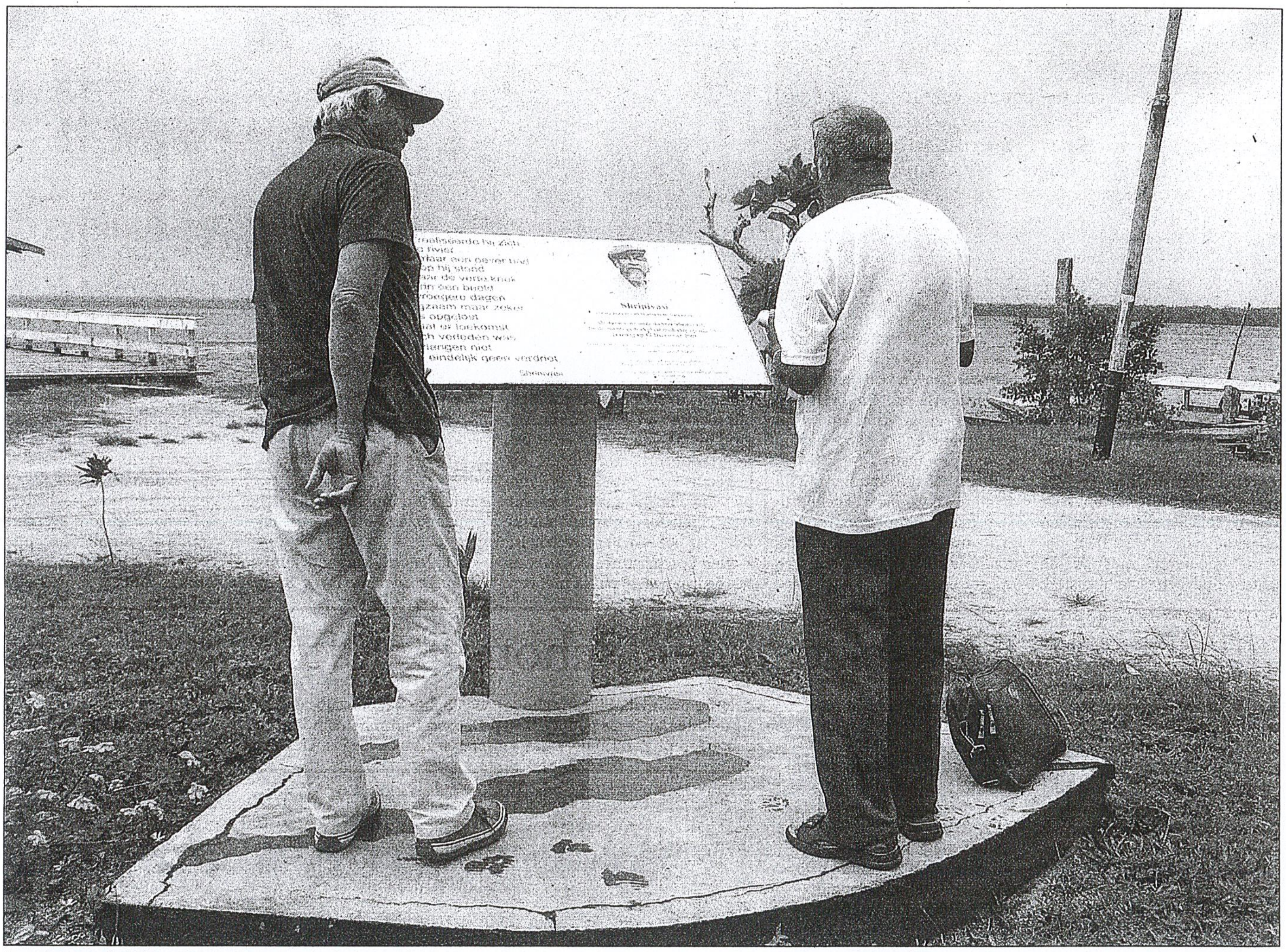

Een plaquette in Nieuw-Amsterdam aan de Surinamerivier.

hoe hij als persoon zijn dichterlijke inspiratie opdeed in zijn eigen omgeving.

We bezochten Nieuw-Amsterdam waar een gedicht van hem op een herdenkingsplaat staat en waar Shrini nog een huis heeft, we zaten aan de Surinamerivier in Domburg en aan de Saramacca in Groningen.

De literatuurgeschiedenis reserveert 'Wi egi sani' voor een bepaalde groep Surinaamse activisten-auteurs als R. Dobru, Eddy Bruma en anderen uit de jaren vijftig en daarna, maar Shrini wist mij als geen ander de 'eigen dingen' op een voor hem karakteristieke wijze te beschouwen. Ik besefte door zijn kijk op wat mensen vaak als kleinigheden afdoen eens te meer dat een dichter geen profeet of spreekbuis van een groep of partij is maar uitsluitend de taak heeft voor zichzelf te spreken en te schrijven. Een dichter doet zijn eigen ding. Een dichter heeft zijn eigen verantwoordelijkheid en legt uitsluitend verantwoording af aan zichzelf. Punt uit.

Wat waren die eigen dingen waaraan Shrinivási zo veel aandacht besteedde op onze tochten en die hij op foto en film onophoudelijk vastlegde? Dat waren juist de kleine zaken van details waar we als moderne haastrakkers gewoonlijk onoplettend aan voorbijgaan: een prachtige bloem, een vogel en zijn zang, mooie landschappen, kortom de verwondering over en de bewondering voor dat wat het alledaagse te bieden heeft, het gewone menselijke en daarbij vooral het kinderlijke.

Tussen de opmerkingen over de omgeving door vertelde Shrini over zijn bezoeken aan scholen, hoe hij jonge mensen leert zich een persoonlijk oordeel eigen te maken.

Hij praat op zo'n tocht zó intensief dat ik bij tijd en wijle schietgebedjes deed om Shrini eraan te herinneren dat hij in de auto - de wagen zegt hij - ook de Surinaamse verkeersregels diende te volgen.

Hij vertelt met zijn zachte stem op anekdotische wijze, maar hij doet dat vanuit een grote en diepe persoonlijke cultuurhistorische kennis van de drie continenten die hem eigen zijn - Azië, Zuid-Amerika en Europa - , waardoor hij de meest onverwachte associaties maakt. Met Shrini rondtrekken is intensief naar Shrini luisteren omdat je anders de gedachtesprongen in zijn in verhalen verpakte betogen mist.

Met die kennis van de auteur die Shrini me via onze tochten meegaf viel er voor mij in zijn werk een nieuwe dimensie te ontdekken. Herlezing van de dichtbundels leerde me dat de intense aandacht voor de omgeving een belangrijk aspect van Shrini's werk is dat al vanaf het begin van zijn schrijverschap aanwezig was. Niet in de allereerste gedichten die hij nog op Curaçao schreef en publiceerde in het tijdschrift *Caraïbisch Venster* van boekhandelaar Anton W. Vogelzang, maar wel in al het latere in Suriname gepubliceerde werk. Dat maakt Shrini tot zowel een echte nationale Surinaamse dichter als een werelddichter die universele, algemeen menselijke thema's aan de orde stelt: groots in de aandacht voor het kleine.

Tot slot nogmaals een fragment uit het slotdeel van *Om de zon* over zijn geliefde Curaçao:

„Terug
in uw verblindend licht
wil ik het wonder
ten overstaan
van heel dit land
omvangen
omringen en
omzingen
spinnen vanaf
vandaag
een nieuwe dag
in deze eeuw."

Shrini, van harte gefeliciteerd met je verjaardag en van harte bedankt voor alle uren van lees- en luisterplezier en het genoegen samen met mijn vrouw zo intensief als goede vrienden met je opgetrokken te mogen hebben. Dank je wel. Gran tangi! Masha danki!